

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА**Към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите-членки да възстановят неправомерна и несъвместима държавна помощ**

(2007/C 272/05)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. През 2005 г. Комисията представи пътната карта за реформа на държавните помощи в своя план за действие в областта на държавните помощи ⁽¹⁾. Програмата за реформа ще подобри ефективността, прозрачността и надеждността на режима за държавните помощи в ЕС. В основата на плана за действие стои принципът на „по-малко и по-целенасочена помощ“. Основната цел е държавите-членки да бъдат насърчени да намалят общото равнище на помощите, като същевременно пренасочат ресурсите за държавни помощи към цели от ясен интерес за Общността. За да постигне това, Комисията е поела ангажимент да продължи прилагането на стриктен подход към онези видове помощ, които имат най-сериозни отрицателни последици върху конкуренцията, и по-специално към неправомерната и несъвместима помощ.
2. През последните години Комисията показва, че е готова да заеме сериозна позиция по отношение на неправомерната помощ. От влизането в сила на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета ⁽²⁾ („процедурния регламент“) тя систематично разпорежда на държавите-членки да възстановят всички неправомерни помощи, за които е констатирано, че са несъвместими с общия пазар, освен в случаите, когато по нейна преценка това би било в противоречие с принцип на правото на Общността. От 2000 г. насам тя е приела 110 решения за възстановяване.
3. За целостта на режима за държавни помощи е от съществено значение решенията на Комисията, разпореждащи на държавите-членки да възстановят неправомерната държавна помощ (по-нататък „решения за възстановяване“), да бъдат приложени ефективно и незабавно. Информацията, събрана от Комисията през последните години, сочи че има основания за действителни притеснения в това отношение. Опитът показва, че на практика няма нито един случай, в който възстановяването да е било извършено в срока, посочен в решението за възстановяване. Последните издания на доклада за държавните помощи също сочат, че към юни 2006 г. 45 % от всички решения за възстановяване, приети през 2000-2001 г., все още не са приложени.
4. През 2004 г. Комисията поръча сравнително проучване на прилагането на политиката за държавните помощи на ЕС в различни държави-членки ⁽³⁾ (по-нататък „Проучване на прилагането“). Една от целите на проучването бе да се оцени ефективността на процедурите и практиките по възстановяване в редица държави-членки. Авторите на проучването установяват, че „прекалената продължителност на процедурите по възстановяване е повтарящ се елемент в докладите за всички страни“. Те отчитат, че през последните години прилагането на решенията за възстановяване се е подобрило в известна степен, но стигат до заключението, че в повечето държави-членки все още множество пречки стоят пред възстановяването на неправомерните и несъвместими помощи.
5. В плана за действие в областта на държавните помощи, Комисията подчертава необходимостта от ефективно прилагане на решенията за възстановяване. Ясно е, че прилагането на тези решения е споделена отговорност между Комисията и държавите-членки и за да бъде то успешно, са необходими значителни усилия и от двете страни.
6. Целта на настоящото известие е да разясни политиката на Комисията за прилагането на решенията за възстановяване. То няма за цел да разглежда последствията, които националните съдилища биха могли да изведат от неспазването на задължението за уведомяване или на отлагателната клауза по член 88, параграф 3 от Договора за ЕО. Комисията счита, че е необходимо да бъдат разяснени мерките, които тя възнамерява да вземе, за да улесни изпълнението на решенията за възстановяване и да определи действия, които държавите-членки могат да предприемат, за да се гарантира постигането на пълно съответствие с

⁽¹⁾ План за действие в областта на държавните помощи: По-малко и по-целенасочени държавни помощи: пътна карта за реформа на държавните помощи 2005-2009 г.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО (ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1).

⁽³⁾ Проучване на прилагането на законите за държавните помощи на национално равнище, проучвания на конкуренцията 6, Люксембург, Служба за официални публикации на Европейските общности.
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/overview/studies.html

правилата и принципите, установени в достиженията на правото на Общността, и по-специално в съдебната практика на съдилищата на Общността. За тази цел известието първо припомня каква е целта на възстановяването и основните принципи, въз основа на които се прилагат решенията за възстановяване. След това то представя практическите последици от тези основни принципи за всеки от участниците в процеса по възстановяване.

2. ПРИНЦИПИТЕ НА ПОЛИТИКАТА НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

2.1. Кратка история на политиката на възстановяване

7. Член 88, параграф 3 от Договора за ЕО гласи, че „Комисията следва да бъде информирана в разумен срок, който да й даде възможност да представи своето становище по отношение на всички планове за предоставяне или изменението на помощта. [...] Заинтересованата държава-членка не може да започне да прилага предложените мерки, докато тази процедура не доведе до постановяването на окончателно решение“.
8. В случаите, при които държавите-членки не уведомят Комисията за своите планове за предоставяне или изменение на помощта преди да я приведат в действие, помощта е неправомерна от момента на предоставянето ѝ съгласно правото на Общността.
9. В решение „Kohlegesetz“⁽⁴⁾ от 1973 г. Съдът на Европейските общности постанови за първи път, че Комисията е компетентна да разпорежи възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ. Съдът постанови, че Комисията е компетентна да реши, че дадена държава-членка трябва да измени или отмени държавна помощ, която е несъвместима с общия пазар. Поради това тя трябва да има право да изиска възстановяването на тази помощ. Въз основа на това решение и на последващата съдебна практика⁽⁵⁾ Комисията уведоми държавите-членки в съобщение, публикувано през 1983 г., за решението си да използва всички налични мерки, за да гарантира спазването на задълженията на държавите-членки по член 88, параграф 3 от Договора за ЕО, включително изискването държавите-членки да възстановят неправомерно предоставената несъвместима помощ от получателя⁽⁶⁾.
10. През втората половина на 80-те и през 90-те години, Комисията започна да разпорежда по-методично възстановяването на неправомерните и несъвместими помощи. През 1999 г. в процедурния регламент бяха включени основни правила относно възстановяването. В Регламент (ЕО) № 794/2004 от 21 април 2004 г. на Комисията⁽⁷⁾ („регламент за прилагането“) бяха включени допълнителни разпоредби за възстановяването.
11. **Член 14, параграф 1** от процедурния регламент потвърждава постоянната съдебна практика на съдилищата на Общността⁽⁸⁾ и установява задължението на Комисията да разпорежда възстановяването на неправомерната и несъвместима помощ, освен ако това не противоречи на общ принцип на правото на Общността. Този член гласи също така, че съответните държави-членки са длъжни да предприемат всички необходими мерки за възстановяване на неправомерната и несъвместима помощ. Съгласно **Член 14, параграф 2** помощта трябва да бъде възстановена с лихвите от датата, на която неправомерната помощ е била предоставена на разположение на бенефициера до датата на нейното действително възстановяване. Регламентът за прилагането определя методите, които да бъдат използвани за изчисляване на лихвата за възстановяване. И накрая, **член 14, параграф 3** от процедурния регламент гласи, че „възстановяването се извършва незабавно и в съответствие с процедурите по националното законодателство на съответната държава-членка, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията“.
12. В редица неотдавнашни решения, Съдът на Европейските общности поясни допълнително приложното поле и тълкуването на член 14, параграф 3 от процедурния регламент, като наблегна на необходимостта от незабавно и ефективно изпълнение на решенията за възстановяване⁽⁹⁾. Освен това Комисията започна също така да прилага по-систематично съдебната практика по дело Deggendorf⁽¹⁰⁾. Тази съдебна практика дава възможност на Комисията, при изпълнение на определени условия, да разпорежи на

⁽⁴⁾ Дело С-70/72, *Комисията срещу Германия*, [1973 г.] ECR 813, параграф 13.

⁽⁵⁾ Дело 121/73, *Markmann KG срещу Германия и Land of Schleswig-Holstein*, [1973 г.] ECR 01495, Дело 122/73, *Nordsee, Deutsche Hochseefischerei GmbH срещу Германия и Land Rheinland-Pfalz*, [1973 г.] ECR 01511, и Дело 141/73, *Fritz Lohrey срещу Германия и Land Hessen*, [1973 г.] ECR 01527.

⁽⁶⁾ ОВ С 318, 24.11.1983 г., стр. 3.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО (ОВ L 140, 30.4.2004, стр. 1).

⁽⁸⁾ Дело С-301/87, *Франция срещу Комисията*, [1990 г.] ECR-307.

⁽⁹⁾ Дело С-415/03, *Комисията срещу Гърция („Olympic Airways“)* [2005 г.] ECR I-03875 и Дело С-232/05, *Комисията срещу Франция („Scott“)* [2006 г.], решение от 5 октомври 2006 г., все още не публикувано.

⁽¹⁰⁾ Дело С-188/92, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH срещу Германия („Deggendorf“)* ECR [1994 г.], I-00833.

държавите-членки да преустановят плащането на нова съвместима помощ на определено предприятие, докато то не върне старата, неправомерна и несъвместима помощ, която е предмет на решение за възстановяване.

2.2. Цел и принципи на политиката на възстановяване

2.2.1. Цел на възстановяването

13. Неоднократно Съдът на Европейските общности е постановявал, че целта на възстановяването е да се възобнови положението, съществувало на пазара преди предоставянето на помощта. Това е необходимо с оглед запазването на равни условия на вътрешния пазар в съответствие с член 3, буква ж) от Договора за ЕО. В този контекст, Съдът на Европейските общности подчерта, че възстановяването на неправомерна и несъвместима помощ не е санкция ⁽¹¹⁾, а логично следствие от установяването на неправомерния характер на помощта ⁽¹²⁾. Следователно възстановяването не може да бъде считано за несъразмерно предвид целите на Договора по отношение на държавните помощи ⁽¹³⁾.
14. Според Съда на Европейските общности, „възобновяването на предходното положение е налице, когато получателят върне неправомерната и несъвместима помощ като по този начин се лиши от предимството пред конкурентите си на пазара и се възстанови положението, съществувало преди да бъде предоставена помощта“ ⁽¹⁴⁾. За да се премахнат всяко финансово предимство, произтичащо от неправомерната помощ, следва да бъде начислени лихви върху неправомерно предоставените суми. Тези лихви трябва да съответстват на финансовото предимство, получено безвъзмездно в резултат от наличността на въпросните средства през дадения период от време ⁽¹⁵⁾.
15. Освен това, според Съда на Европейските общности, решението за възстановяване на Комисията се счита за изпълнено, когато действията, предприети от държавите-членки, доведат до конкретни резултати по отношение на възстановяването ⁽¹⁶⁾ и то е незабавно ⁽¹⁷⁾. От съществено значение за да се постигнат целта на възстановяването на помощта е несъмнено незабавното ѝ връщане.

2.2.2. Задължението за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и изключенията от него

16. Член 14, параграф 1 от процедурния регламент установява, че „в случай на негативни решения относно неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава-членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от бенефициера“.
17. Процедурният регламент налага две ограничения на правомощията на Комисията да разпореди възстановяване на неправомерна и несъвместима помощ. Член 14, параграф 1 от процедурния регламент гласи, че Комисията не изисква възстановяване на помощта, ако това противоречи на **общ принцип на правото**. Общите принципи на правото, на които най-често има позовавания в този контекст, са принципите на защита на легитимните очаквания ⁽¹⁸⁾ и на правната сигурност ⁽¹⁹⁾. Важно е да се отбележи, че Съдът на Европейските общности дава много тясно тълкуване на тези принципи в контекста на възстановяването. Член 15 от процедурния правилник гласи, че правомощията на Комисията за възстановяване на помощ са предмет на давностен срок от 10 години (т. нар. „**давностен срок**“). Давностният срок започва да тече в деня, в който неправомерната помощ е предоставена на бенефициера, било като индивидуална помощ или като в рамките на схема за помощ. Всяко действие, предприето от Комисията ⁽²⁰⁾ или от дадена държава-членка, която действа по искане на Комисията, по отношение на неправомерната помощ прекъсва давностния срок.

⁽¹¹⁾ Дело C-75/97, *Белгия срещу Комисията* [1999 г.] ECR I-03671, параграф 65.

⁽¹²⁾ Дело C-183/91 *Комисията срещу Гърция* [1993 г.] ECR I-3131, параграф 16.

⁽¹³⁾ Обединени дела C-278/92, C-279/92 и C-280/92, *Испания срещу Комисията*, [1994 г.] ECR I-04103, параграф 75.

⁽¹⁴⁾ Дело C-348/93, *Комисията срещу Италия*, [1995 г.] ECR I-673, параграф 27.

⁽¹⁵⁾ Дело T-459/93, *Siemens срещу Комисията*, [1995 г.] ECR II-1675, параграфи 97-101.

⁽¹⁶⁾ Дело C-415/03, *Комисията срещу Гърция*, вж. бележка под линия 9, посочена по-горе.

⁽¹⁷⁾ Дело C-232/05, *Комисията срещу Франция*, вж. бележка под линия 9, посочена по-горе.

⁽¹⁸⁾ За принципа на защита на легитимните очаквания вж. Дело C 24/95, *Alcan*, [1997 г.], ECR I-1591, параграф 25, Дело C 5/89, *BUG-Alutechnik*, [1990], ECR I-3437, параграфи 13 и 14. За пример, в който Съдът на Европейските общности признава съществуването на правна предвидимост от страна на бенефициера, вж. Дело C 223/85, *RSV*, [1987 г.], ECR 4617.

⁽¹⁹⁾ За принципа на правна сигурност вж. T-115/94, *Opel Austria GmbH срещу Съвета*, [1997 г.] ECR II-00039 и Дело C-372/97, *Италия срещу Комисията*, [2004 г.] ECR I-3679, параграфи от 116 до 118, Обединени дела C-74/00 P и C-75/00, *P Falck и Acciaierie di Bolzano срещу Комисията* [2002 г.] ECR I-7869, параграф 140. Вж. също Дело T-308/00, *Saltgitter срещу Комисията* [2004 г.], ECR II-01933, параграф 166.

⁽²⁰⁾ За тълкуването на „всяко действие на Комисията“ вж. Дело T-369/00, *Département du Loiret срещу Комисията*, [2003 г.] ECR II-01789.

18. Съгласно член 249 от Договора за ЕО решенията са задължителни в своята цялост за онези, до които са адресирани. Следователно държавата-членка, адресат на решението, е длъжна да го изпълни ⁽²¹⁾. Съдът на Европейските общности признава само едно изключение от задължението на държавата-членка да приложи решение за възстановяване, адресирано до нея, а именно — при наличието на извънредни обстоятелства, поради които би било **абсолютно невъзможно** тя да изпълни надлежно решението ⁽²²⁾.
19. Според съдилищата на Общността, абсолютната невъзможност обаче не може да бъде само предполагаема. Държавата-членка трябва да докаже, че се е опитала добронамерено да възстанови неправомерната помощ и трябва да сътрудничи на Комисията в съответствие с член 10 от Договора за ЕО за преодоляване на срещнатите трудности ⁽²³⁾.
20. Прегледът на съдебната практика показва, че съдилищата на Общността дават много тясно тълкуване на понятието „абсолютна невъзможност“. Съдилищата са потвърждавали нееднократно, че държавата-членка не може да се позове на разпоредби от вътрешното си право като правила за давност ⁽²⁴⁾ или липсата на национално законодателство в областта на възстановяването ⁽²⁵⁾, за да оправдае неизпълнението на решение за възстановяване ⁽²⁶⁾. Също така, Съдът на Европейските общности счита, че задължението за възстановяване не се засяга от обстоятелствата, свързани с икономическото положение на бенефициера. Съгласно Съда, финансовите затруднения на едно предприятие не са доказателство за това, че възстановяването е невъзможно ⁽²⁷⁾. Съдът посочва, че при подобни обстоятелства, липсата на всякакви възвръщаеми активи е единственият начин, чрез който държава-членка може да докаже абсолютната невъзможност за възстановяването на помощта ⁽²⁸⁾. В редица случаи държавите-членки твърдят, че не са били в състояние да изпълнят решението за възстановяване поради свързаните с това административни или технически трудности (пр. голям брой бенефициери). Съдът последователно отказва да приеме, че тези трудности представляват абсолютна невъзможност за възстановяване ⁽²⁹⁾. И накрая опасението от непреодолими вътрешни трудности не може да оправдае неизпълнението на задълженията на държавите-членки съгласно правото на Общността ⁽³⁰⁾.

2.2.3. Използването на национални процедури и необходимостта от незабавно и ефективно изпълнение

21. Член 14, параграф 3 от процедурния регламент установява, че „възстановяването се извършва незабавно и в съответствие с националните процедури на съответната държава-членка, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията“.
22. Ако държавите-членки са свободни да изберат съгласно своето национално законодателство средствата, с които да приложат решенията за възстановяване, избраните мерки трябва да приложат изцяло решението за възстановяване. Поради това е необходимо мерките, взети от държавите-членки, да доведат до **ефективното и незабавно** изпълнение на решението на Комисията.
23. В решението си „Olympic Airways“ ⁽³¹⁾ Съдът на Европейските общности подчертава, че мерките, взети от държавата-членка, трябва да бъдат **ефективни** и да доведат до конкретен резултат по възстановяването. Резултатът от действията, предприети от държавата-членка, трябва да бъде действително възстановяване на дължимите суми от страна на бенефициера. В неотдавнашно решение „Scott“ ⁽³²⁾, Съдът на Европейските общности потвърди и подчерта, че националните процедури, които не изпълняват условията по член 14, параграф 3 от процедурния регламент, не трябва да се прилагат. Съдът отхвърли по-специално аргумента на държавата-членка, че тя е предприела всички налични мерки на национално ниво и подчерта, че тези мерки трябва да доведат до конкретен резултат относно възстановяването в срока, определен от Комисията.

⁽²¹⁾ Дело 94/87, *Комисията срещу Германия*, [1989 г.] ECR I 175.

⁽²²⁾ Дело C-404/00, *Комисията срещу Испания*, [2003 г.] ECR I-6695.

⁽²³⁾ Дело C-280/95, *Комисията срещу Италия*, [1998 г.] ECR I-259.

⁽²⁴⁾ Дело C-24/95, *Alcan*, [1997 г.], ECR I 1591, параграфи 34-37.

⁽²⁵⁾ Дело C-303/88, *Италия срещу Комисията*, [1991 г.] ECR I-1433.

⁽²⁶⁾ Дело C-52/84, *Комисията срещу Белгия*, [1986 г.] ECR 89, параграф 9.

⁽²⁷⁾ Дело C-52/84, *Комисията срещу Белгия*, вж. бележка под линия 26, посочена по-горе, параграф 14.

⁽²⁸⁾ Дело C-499/99, *Комисията срещу Испания*, [2002 г.] ECR I-06301.

⁽²⁹⁾ Дело C-280/95, *Комисията срещу Италия*, вж. бележка под линия 23, посочена по-горе.

⁽³⁰⁾ Дело C-6/97, *Италия срещу Комисията*, [1999 г.] ECR I-2981, параграф 34.

⁽³¹⁾ Дело C-415/03, *Комисията срещу Гърция*, вж. бележка под линия 9, посочена по-горе.

⁽³²⁾ Дело C-232/05, *Комисията срещу Франция*, вж. бележка под линия 9, посочена по-горе.

24. Член 14, параграф 3 от процедурния регламент изисква решенията за възстановяване да бъдат изпълнени едновременно ефективно и **незабавно**. По делото „Scott“, Съдът на Европейските общности наблегна на значението на времеви аспект в процеса на възстановяване. Съдът подчерта, че прилагането на националните процедури не трябва да възпрепятства възстановяването на ефективната конкуренция като не позволи незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията. Националните процедури, които възпрепятстват незабавното възстановяване на предходното положение и удължават нелоялното конкурентно предимство, получено в резултат от неправомерната и несъвместима помощ, не отговарят на условията по член 14, параграф 3 от процедурния правилник.
25. В този контекст е важно да припомним, че искът за отмяна на решение за възстановяване по член 230 от Договора за ЕО няма суспензивно действие. В контекста на такъв иск обаче бенефициерът на помощта може да поиска спиране на изпълнението на решението за възстановяване съгласно член 242 от Договора за ЕО. Молбата за спиране на изпълнението трябва да посочва обстоятелствата на спешност и да включва фактологическата и правна обосновка, която на пръв поглед дава основание за временните мерки, за които е подадена молбата. В такъв случай, ако счете че обстоятелствата го изискват, Съдът на Европейските общности или Първоинстанционният съд могат да постановят временно спиране на изпълнението на оспорвания акт.

2.2.4. Принципът на лоялно сътрудничество

26. Член 10 от Договора задължава държавите-членки да съдействат за постигането на задачите на Общността и налага съвместни задължения за сътрудничество на институциите на ЕС и на държавите-членки с оглед постигане на целите на Договора.
27. В контекста на прилагането на решенията за възстановяване, Комисията и органите на държавите-членки трябва да си сътрудничат с цел възстановяване на конкурентните условия в рамките на вътрешния пазар.
28. Ако дадена държава-членка срещне непредвидени или непредвидими трудности при изпълнение на решението за възстановяване в рамките на съответния срок или забележи последици, незабележани от Комисията, тя трябва да представи тези проблеми за разглеждане от Комисията заедно с предложения за подходящи изменения ⁽³³⁾. В такъв случай Комисията и съответните държави-членки трябва да работят заедно добросъвестно, за да преодолеят трудностите, като същевременно изцяло спазват разпоредбите на Договора за ЕО ⁽³⁴⁾. По същия начин, принципът на лоялно сътрудничество изисква държавите-членки да предоставят на Комисията цялата информация, която позволява да се установи, че избраното средство представлява адаптирано прилагане на решението ⁽³⁵⁾.
29. Уведомяването на Комисията за техническите и правни трудности, свързани с прилагането на решението за възстановяване обаче не освобождава държавата-членка от задължението да предприеме всички възможни необходими стъпки за възстановяване на помощта от въпросното предприятие и да предложи на Комисията всякакви подходящи мерки, с които да се приложи решението ⁽³⁶⁾.

3. ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКАТА НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

30. Както Комисията, така и държавите-членки имат основна роля в прилагането на решенията за възстановяване и могат да допринесат за ефективно прилагане на политиката на възстановяване.

3.1. Ролята на Комисията

31. Решението за възстановяване на Комисията задължава съответните държави-членки да възстановят помощта. То изисква съответните държави-членки да възстановят определена сума от бенефициера или от няколко бенефициери в рамките на определен срок. Опитът сочи, че бързината, с която се изпълнява решението за възстановяване зависи от това доколко то е прецизно и изчерпателно. Поради това Комисията ще продължи да се стреми да гарантира, че решенията за възстановяване дават ясни указания за размера (размерите) на помощта, който (които) да бъде (бъдат) възстановен(и), предприятието (предприятията), които трябва да възстановят помощта и съответния срок.

⁽³³⁾ Дело С-404/00, *Комисията срещу Испания*, вж. бележка под линия 22, посочена по-горе.

⁽³⁴⁾ Дело С-94/87, *Комисията срещу Германия*, [1989 г.] ECR 175, параграф 9, дело С-348/93, *Комисията срещу Италия*, бележка под линия 14, посочен по-горе, параграф 17.

⁽³⁵⁾ За пример на предложение за прилагане вж. Дело С-209/00, *Комисията срещу Германия*, [2002 г.] ECRI-11695.

⁽³⁶⁾ Дело 94/87, *Комисията срещу Германия*, вж. бележка под линия 34, посочена по-горе, параграф 10.

Установяване на предприятията, от които трябва да бъде възстановена помощта

32. Неправомерната и несъвместима помощ трябва да се възстанови от предприятията, които действително са се възползвали от нея ⁽³⁷⁾. Комисията ще продължи настоящата си практика да посочва в своите решения за възстановяване, когато е възможно, самоличността на предприятието (предприятията), от което (които) трябва да бъде възстановена помощта. Ако на етапа на прилагане се окаже, че помощта е била прехвърлена на други организации, може да се наложи държавите-членки да разширят обхвата на възстановяването, за да включат всички действителни бенефициери и да гарантират спазване на задължението за възстановяване.
33. Съдилищата на Общността предоставят насоки относно условията, при които обхватът на решението за възстановяване трябва да бъде разширен, за да включи предприятия, различни от първоначалния бенефициер на неправомерната и несъвместима помощ. Според Съда на Европейските общности, неправомерно полученото предимство може да бъде прехвърлено, ако активите на първоначалния бенефициер на помощта са прехвърлени на трета страна на цена по-ниска от тяхната пазарна стойност, понякога на предприятие наследник, създадено с цел да се заобиколи нареждането за възстановяване. Ако Комисията е в състояние да докаже, че активите са били продадени на цена по-ниска от пазарната, особено на предприятие наследник, създадено с цел да се заобиколи нареждането за възстановяване, Съдът на Европейските общности счита, че обхватът на нареждането за възстановяване може да бъде разширен до тази трета страна ⁽³⁸⁾. Типични примери за заобикаляне са случаите, при които прехвърлянето не следва никаква икономическа логика освен тази на обезсилване на нареждането за възстановяване ⁽³⁹⁾.
34. По отношение на прехвърлянето на акции на предприятие, което трябва да върне незаконна и несъвместима помощ (сделки с акции), Съдът на Европейските общности заяви ⁽⁴⁰⁾, че продажбата на акции в предприятието на трета страна не влияе върху задължението на бенефициера да върне помощта ⁽⁴¹⁾. Ако може да се установи че купувачът на акциите е платил за тях пазарната цена, то тогава не може да се счита, че той се е облагодетелствал от предимство, което представлява държавна помощ ⁽⁴²⁾.
35. Когато приема решение за възстановяване по отношение на схеми за помощ, Комисията обикновено не е в състояние да посочи в самото решение всички предприятия, които са получили неправомерна и несъвместима помощ. Това трябва да бъде извършено в началото на процеса на прилагане на решението от съответната държава-членка, която ще трябва да разгледа индивидуалното положение на всяко засегнато предприятие ⁽⁴³⁾.

Определяне на сумата за възстановяване

36. Целта на възстановяването е постигната „когато въпросната помощ заедно с лихвата за просрочването, когато е уместно, е била изплатена обратно от получателя или от предприятията, които в действителност са се възползвали от нея. Чрез възстановяването на помощта, получателят се лишава от предимството пред конкурентите си на пазара и предходното положение се възстановява“ ⁽⁴⁴⁾.
37. Както и в миналото, Комисията посочва ясно мерките на неправомерна и несъвместима помощ, които са предмет на възстановяване в нейните решения за възстановяване. Комисията полага усилия да изчисли точния размер на помощта за възстановяване, когато разполага с необходимите данни. Ясно е обаче, че Комисията не може да бъде и не е законово задължена да определи точната сума, която да бъде възстановена. Достатъчно е решението на Комисията да съдържа информация, която да позволи на държавата-членка да определи сумата без особено затруднение ⁽⁴⁵⁾.

⁽³⁷⁾ Дело С-303/88, *Италия срещу Комисията*, [1991 г.] ECR I-1433, параграф 57; Дело С-277/00, *Германия срещу Комисията* („SMI“), [2004 г.] ECR I-3925, параграф 75.

⁽³⁸⁾ Дело С-277/00, *Германия срещу Комисията*, вж. бележка под линия 37, посочена по-горе.

⁽³⁹⁾ Дело С-328/99 и С-399/00, *Италия и SMI 2 Multimedia Spa срещу Комисията*. За друг пример на заобикаляне вж. дело С-415/03, *Комисията срещу Гърция*, цитирано по-горе в бележка под линия 9.

⁽⁴⁰⁾ Дела С-328/99 и С-399/00, *Италия и SIM 2 Multimedia срещу Комисията*, [2003 г.] I-4035, параграф 83.

⁽⁴¹⁾ При приватизация на предприятие, получило държавна помощ, обявена от Комисията за съвместима, държавата-членка може да включи в приватизационния договор клауза за отговорност, за да защити купувача на предприятието от риска първоначалното решение на Комисията, с което се одобрява помощта, да бъде отхвърлено от съдилищата на Общността и заменено с решение на Комисията, разпоредящо възстановяване на помощта от бенефициера. Тази клауза може да включва разпоредби за коригиране на цената, платена от купувача за приватизираното предприятие, за да отчете новата отговорност за възстановяване.

⁽⁴²⁾ Дело С-277/00, *Германия срещу Комисията*, вж. бележка под линия 37, посочена по-горе, параграф 80.

⁽⁴³⁾ Дело С-310/99, *Италия срещу Комисията*, [2002 г.] ECR I-2289, параграф 91.

⁽⁴⁴⁾ Дело С-277/00, *Германия срещу Комисията*, вж. бележка под линия 37, посочена по-горе, параграфи 74-76.

⁽⁴⁵⁾ Дело С-480/98, *Испания срещу Комисията*, [2000 г.], ECR I 8717, параграф 25, и обединени дела С-67/85, С-68/85 и С-70/85, *Kwekerij van der Kooy BV и други срещу Комисията*, [1988 г.], ECR 219.

38. В случая на неправомерна и несъвместима схема за помощ, Комисията не е в състояние да определи размера на несъвместимата помощ, която да бъде възстановена от всеки бенефициер. Това изисква подробен анализ от страна на държавата-членка на предоставената помощ във всеки отделен случай въз основа на схемата за помощ. Поради това Комисията посочва в своето решение, че държавите-членки трябва да възстановят всички помощи, освен когато те са предоставени на специфичен проект, който към момента на предоставяне на помощта е отговарял на условията на регламентите за групово освобождаване или на тези на схема за помощ одобрена от Комисията.
39. Според член 14, параграф 2 от процедурния регламент, помощта, която трябва да се възстанови съгласно решение за възстановяване, включва съответно ниво на лихвите, определено от Комисията. Лихвата е дължима от датата, на която неправомерната помощ е била предоставена на разположение на бенефициера до датата на нейното възстановяване ⁽⁴⁶⁾. Регламентът за прилагането установява, че лихвеният процент ще се прилага с натрупване до датата на възстановяване на помощта.

График за прилагане на решението

40. В миналото, решенията за възстановяване на Комисията посочваха срок от два месеца, в който съответната държава-членка бе длъжна да съобщи на Комисията за предприетите мерки за изпълнение на дадено решение. Съдът постанови, че на този срок трябва да се гледа като на срок за изпълнение на самото решение на Комисията ⁽⁴⁷⁾.
41. Освен това Съдът посочи, че в контекста на изпълнението на решението на Комисията контактите и преговорите между Комисията и държавата-членка, не могат да освободят държавата-членка от задължението да предприеме всички необходими мерки за изпълнение на решението в рамките на определения срок ⁽⁴⁸⁾.
42. Комисията счита, че двумесечният срок за изпълнение на нейните решения е твърде кратък в повечето случаи. Следователно, тя реши да удължи срока за изпълнението на решенията за възстановяване до четири месеца. Оттук нататък Комисията ще определя два срока в своите решения:
- първи срок от два месеца след влизането в сила на решението, в който държавата-членка трябва да уведоми Комисията за планираните или предприетите мерки,
  - втори срок от четири месеца след влизането в сила на решението, в който решението на Комисията трябва да бъде изпълнено.
43. Ако държавата-членка срещне сериозни трудности, които не ѝ позволяват да спази някой от тези срокове, тя трябва да уведоми Комисията като предостави подходяща обосновка. В такъв случай Комисията може да удължи срока в съответствие с принципа на лоялно сътрудничество ⁽⁴⁹⁾.

3.2. Ролята на държавите-членки: прилагане на решенията за възстановяване

3.2.1. Кой е отговорен за прилагането на решението за възстановяване?

44. Държавата-членка е отговорна за прилагане на решението за възстановяване. Член 14, параграф 1 от процедурния регламент гласи, че съответната държава-членка трябва да вземе всички необходими мерки за да възстанови помощта от бенефициера.
45. В този контекст е важно да се има предвид, че Съдът на Европейските общности е припомнял нееднократно, че решение на Комисията, адресирано до държава-членка, е задължително за всички органи на тази държава, включително съдилищата ⁽⁵⁰⁾. Това означава, че всеки орган на държавата-членка, участващ в прилагането на решение за възстановяване, трябва да предприеме всички необходими мерки, за да гарантира незабавното и ефективно прилагане на това решение.

⁽⁴⁶⁾ В този контекст вж. изключението по дело C-480/98, *Испания срещу Комисията*, бележка под линия 45, посочена по-горе, параграф 36 и следващи.

⁽⁴⁷⁾ Дело C-207/05, *Комисията срещу Италия*, [2006 г.] ECR I-00070, параграфи 31-36; вж. също дело C-378/98, *Комисията срещу Белгия*, [2001 г.] ECR I-5107, параграф 28, и дело C-232/05 *Комисията срещу Франция*, посочено по-горе в бележка под линия 9.

⁽⁴⁸⁾ Дело C-5/86, *Комисията срещу Белгия*, [1987 г.] ECR 1773.

⁽⁴⁹⁾ Дело C-207/05, *Комисията срещу Италия* (2006 г.), решение от 1 юни 2006 г.

⁽⁵⁰⁾ Дело 249/85 *Albako Margarinefabrik Maria von der Linde GmbH & Co. KG срещу Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung*, [1987 г.] ECR 02345.

46. Правото на Общността не уточнява кой национален орган трябва да отговаря за практическото прилагане на решението за възстановяване. Националният правен ред на всяка държава-членка определя органите, отговорни за прилагането на решението за възстановяване. Авторите на проучването отбелязват, че „за всички проучени страни е общ принципът, че възстановяването трябва да бъде извършено от органа, предоставил помощта. Това води до участието на множество централни, регионални и местни органи в процеса на възстановяване“⁽⁵¹⁾. Те също така посочват, че някои държави-членки са възложили на един централен орган задачата да контролира и наблюдава процеса на възстановяване. Обикновено този орган е в постоянна връзка с Комисията. Авторите на проучването стигат до заключението, че наличието на такъв централен орган изглежда допринася за по-ефикасно прилагане на решенията за възстановяване.

3.2.2. Прилагане на задължението за възстановяване

47. Член 14, параграф 3 от процедурния регламент задължава държавите-членки да започнат процедурата по възстановяване незабавно. Както е посочено в секция 3.1 по-горе, решението за възстановяване установява срок, в който държавата-членка трябва да предостави точна информация относно предприетите или планираните мерки за изпълнение на решението. По-специално, държавата-членка трябва да предостави пълна информация за самоличността на бенефициерите на неправомерната и несъвместима помощ, за размера на помощта и за националните процедури, приложими с оглед възстановяване на помощта. Освен това държавата-членка ще трябва да предостави документи, доказващи, че тя е уведомила бенефициера за неговото задължение да изплати обратно помощта.

Установяване на бенефициера на помощта и на сумата за възстановяване

48. Не винаги решението за възстановяване съдържа пълна информация за самоличността на бенефициерите или за размера на помощта, която трябва да бъде възстановена. В такива случаи държавата-членка трябва да установи незабавно предприятията, засегнати от решението, и да изчисли точния размер на помощта, който трябва да бъде възстановен от всяко едно от тях.
49. В случай на неправомерна и несъвместима схема за помощ от държавата-членка се изисква да извърши подробен анализ на всяка индивидуална помощ, предоставена въз основа на въпросната схема. За да изчисли точния размер на помощта, която трябва да бъде възстановена от всеки отделен бенефициер по схемата, държавата-членка ще трябва да определи до каква степен помощта предоставена за специфичен проект, е изпълнявала по времето на нейното предоставяне всички условия на регламентите за групово освобождаване или условията по одобрена от Комисията схема за помощ. В такива случаи държавите-членки също могат да приложат критериите за *de minimis*, приложими по време на предоставяне на неправомерната и несъвместимата помощ, която е предмет на решението за възстановяване.
50. Националните органи имат право да вземат предвид ефекта на данъчната система при определяне на размера на сумата за връщане. Когато бенефициер на неправомерна и несъвместима помощ е платил данък върху получената помощ, националните органи могат, в съответствие с националните данъчни правила, да отчетат по-ранното плащане на данъка чрез възстановяване само на нетния размер, получен от бенефициера⁽⁵²⁾. Комисията счита, че в такива случаи националните органи ще трябва да гарантират, че бенефициерът няма да може да ползва по-нататъшно намаление на данъците, твърдейки че възстановяването е намалило неговия облагаем доход. Това би означавало, че нетният размер на възстановяване е бил по-нисък от първоначално получения нетен размер.

Приложимата процедура по възстановяване

51. Авторите на проучването представят множество доказателства доказващи, че процедурите по възстановяване се различават значително в отделните държави-членки. Проучването показва също, че дори в рамките на една-единствена държава-членка могат да бъдат приложени няколко процедури за възстановяването на неправомерна и несъвместима помощ. В повечето държави-членки приложимата процедура за възстановяване обикновено се определя от естеството на мярката, по силата на която е предоставена помощта. Като цяло се наблюдава тенденция административните процедури да бъдат много по-ефикасни от гражданските процедури, тъй като административните нареждания за възстановяване са или могат да бъдат приведени в действие незабавно⁽⁵³⁾.

⁽⁵¹⁾ Вж. страница 521 от проучването.

⁽⁵²⁾ Дело T-459/93, *Siemens срещу Комисията*, [1995 г.] ECR II-1675, параграф 83. Вж. също дело C-148/04, *Unicredito Spa срещу Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova I*, [2005 г.] ECR I-11137, параграфи 117-120.

⁽⁵³⁾ Вж. страница 522 и следващи от проучването.

52. Правото на Общността не уточнява изрично коя от процедурите трябва да приложи държавата-членка, за да изпълни решение за възстановяване. Държавите-членки обаче трябва да имат предвид, че изборът и прилагането на определена национална процедура трябва да позволява незабавно и ефективно изпълнение на решението на Комисията. Това означава, че отговорните органи трябва внимателно да разгледат целия набор от налични национални инструменти за възстановяване и да изберат процедурата, която е най-вероятно да гарантира незабавното изпълнение на решението ⁽⁵⁴⁾. Когато е възможно съгласно националното законодателство, те трябва да използват бързи процедури. Според принципа на равностойност и ефективност тези процедури не трябва да бъдат по-неизгодни от процедурите, с които се уреждат подобни действия на национално равнище и не трябва да превърнат спазването на правата, предоставени от Общностното право, в практически невъзможно или прекалено трудно ⁽⁵⁵⁾.
53. В обобщение, държавите-членки не трябва да са в състояние да поставят каквито и да било пречки пред изпълнението на решението за възстановяване на Комисията ⁽⁵⁶⁾. Следователно, националните органи са задължени да не прилагат тези разпоредбите на вътрешното право, които могат да възпрепятстват незабавното изпълнение на решението на Комисията ⁽⁵⁷⁾.

Уведомяване и изпълнението на нарежданията за възстановяване

54. След като са установени бенефициера, сумата за възстановяване и приложимата процедура, нарежданията за възстановяване трябва да бъдат изпратени на бенефициерите на неправомерната и несъвместима помощ незабавно и в срока, определен в решението на Комисията. Органите по възстановяването трябва да гарантират, че тези нареждания за възстановяване са приведени в действие и че възстановяването е извършено в срока, посочен в решението. Ако даден бенефициер не изпълни нареждането за възстановяване, държавите-членки трябва да потърсят начин за незабавно изпълнение на искането си за възстановяване в съответствие с вътрешното право.

3.2.3. Съдебно производство пред националните съдилища

55. Прилагането на решенията за възстановяване може да доведе до съдебно производство пред националните съдилища. Въпреки че има значителни различия между съдебните традиции и системи на държавите-членки, могат да бъдат разграничени две основни категории в съдебното производство по възстановяването: иски от страна на органа по възстановяването за съдебна заповед за принуждаване на неохотен получател да възстанови неправомерната и несъвместима помощ и иски, с които бенефициерите оспорват нареждането за възстановяване.
56. Анализът, извършен в контекста на проучването, показва, че когато националните мерки за прилагане на решение за възстановяване се оспорват в съда, изпълнението на решението за възстановяване може да бъде забавено с години. Това важи с още по-голяма сила в случая, когато решението за възстановяване е оспорвано пред съдилищата на Общността и от националните съдии е поискано да преустановят временно прилагането на националните мерки до постановяване на решението на съдилищата на Общността относно законосъобразността на решението за възстановяване.
57. Съдът на Европейските общности е постановил, че бенефициерът на помощ, който несъмнено би могъл да оспори решението за възстановяване на Комисията пред европейския съд съгласно член 230 от Договора за ЕО, не може да оспорва валидността на решението пред националния съд на основание, че решението е било незаконно ⁽⁵⁸⁾. Следователно бенефициерът на помощ, който е можел да поиска временни мерки пред съдилищата на Общността в съответствие с членове 242 и 243 от Договора за ЕО и не го е направил, не може да иска прекратяване на мярката, взета от националните органи за прилагане на решението на основание неговата законосъобразност. Този въпрос е от компетенциите на съдилищата на Общността ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁴⁾ В този смисъл проучването подчертава неотдавнашния опит на германските органи да приведат в действие искането за възстановяване в случая *Kvaerner Warnow Werft*, при който помощта бе предоставена по силата на частноправно споразумение. Когато бенефициерът отказа да възстанови помощта, компетентният орган реши да не завежда дело пред гражданските съдилища, но издаде административен акт, с който нареди незабавното изплащане обратно на помощта. Освен това той обяви, че актът влиза в сила незабавно. Върховният административен съд на Берлин-Бранденбург заяви, че компетентният орган не е бил длъжен да възстанови помощта по същия начин, по който тя е била предоставена, и се съгласи, че „полезното действие“ на решението на Комисията изисква да бъде позволено на компетентния орган да възстанови помощта чрез административен акт. Ако това решение бъде потвърдено в други процеси, може да се очаква, че в бъдеще възстановяването на помощта в Германия по принцип ще се извършва съгласно административните разпоредби.

⁽⁵⁵⁾ Дело C-13/01, *Safalero*, [2003 г.] ECR-8679, параграфи 49-50.

⁽⁵⁶⁾ Дело C-48/71, *Комисията срещу Италия*, [1972 г.] ECR 00529.

⁽⁵⁷⁾ Дело C-232/05, *Комисията срещу Франция*, вж. бележка под линия 9, посочена по-горе.

⁽⁵⁸⁾ Дело C-188/92, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH срещу Германия*, бележка под линия 10, посочена по-горе.

⁽⁵⁹⁾ Както бе потвърдено в Дело C-232/05, *Комисията срещу Франция*, бележка под линия 9, посочена по-горе.

58. От друга страна, в случаите, когато не е очевидно, че искът от страна на бенефициера на помощта за отмяна на оспорваното решение би бил допустим, на бенефициера на помощта трябва да бъде предложена достатъчна правна защита. В случай че бенефициерът на помощта оспорва прилагането на решението пред националния съд на основание, че това решение за възстановяване е било неправомерно, националният съдия трябва да поиска от Съда на Европейските общности преюдициално заключение за законосъобразността на това решение в съответствие с член 234 от Договора за ЕО ⁽⁶⁰⁾.
59. В случай че бенефициерът поиска също временни мерки по отношение на националните мерки, приети за прилагане на решението за възстановяване поради предполагаема незаконосъобразност на решението за възстановяване на Комисията, националният съдия трябва да прецени дали въпросното дело отговаря на условията, определени от Съда на Европейските общности по дела *Zuckerfabrik* ⁽⁶¹⁾ и *Atlanta* ⁽⁶²⁾. Според постоянната съдебна практика националният съд може да разпорежи временни мерки единствено ако:
1. съдът има сериозни съмнения относно валидността на акта на Общността и ако въпросът за валидността на оспорвания акт все още не е поставен пред Съда на Европейските общности, той сам отнася въпроса до Съда на Европейските общности;
  2. въпросът е спешен, в смисъл че временните мерки са необходими, за да се избегне сериозна и непоправима щета на ищеца;
  3. съдът взема под внимание интереса на Общността; както и
  4. при оценката си на всички тези условия, той спазва всички решения на Съда на Европейските общности или на Първоинстанционния съд относно законосъобразността на акта на Общността или прилагането на временни мерки на нивото на Общността ⁽⁶³⁾.

3.2.4. Специфичният случай на бенефициери в несъстоятелност

60. Първо следва да се отбележи, че Съдът на Европейските общности поддържа становището, че фактът че бенефициерът е в несъстоятелност или в процедура по несъстоятелност не засяга задължението за възстановяване на неправомерната и несъвместима помощ ⁽⁶⁴⁾.
61. В повечето случаи, когато бенефициерът е в несъстоятелност, възстановяването на целия размер на неправомерната и несъвместима помощ (включително с лихвите) няма да бъде възможно, тъй като активите на бенефициера няма да бъдат достатъчни, за да задоволят всички иски на кредиторите. Следователно не е възможно напълно да се възстанови положението *ex-ante* по традиционния начин. Тъй като крайната цел на възстановяването е да се прекрати нарушаването на конкуренцията, Съдът на Европейските общности счита, че в такива случаи ликвидацията на бенефициера може да се разглежда като приемлива възможност на възстановяването ⁽⁶⁵⁾. Поради това Комисията счита, че решението, разпореждащо на държава-членка да възстанови неправомерна и несъвместима помощ от бенефициер в несъстоятелност може да се счита за надлежно изпълнено, когато е извършено пълно възстановяване или, в случай на частично възстановяване, когато предприятието е ликвидирано и активите му са продадени при пазарни условия.
62. Когато прилагат решения за възстановяване от бенефициери в несъстоятелност, органите на държавата-членка трябва да гарантират, че общностният интерес е надлежно отчетен през цялото производство по несъстоятелност, както и в частност необходимостта незабавно да се прекрати нарушаването на конкуренцията, произтичащо от неправомерната и несъвместима помощ.

⁽⁶⁰⁾ Дело C-346/03, *Atzeni a.o.*, [2006 г.], стр. I-01875, параграфи 30-34.

⁽⁶¹⁾ Обединени дела C-143/88 и C-92/89, *Zuckerfabrik Süderdithmarschen A.G. a.o.*, [1991 г.] ECR, I-415, параграф 23 и следващи.

⁽⁶²⁾ Дело C-465/93, *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH a.o.*, [1995 г.] ECR, I-3761, параграф 51.

⁽⁶³⁾ Дело C-465/93, *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH a.o.*, бележка под линия 61, посочена по-горе, параграф 51.

⁽⁶⁴⁾ Дело C-42/93, *Испания срещу Комисията („Merco“)*, [1994 г.] ECR I-4175.

⁽⁶⁵⁾ Дело C-52/84, *Комисията срещу Белгия*, [1986 г.] ECR, стр. 89.

63. При все това опитът на Комисията показва, че регистрацията на исковете в производство по несъстоятелност не е сама по себе си винаги достатъчна, за да гарантира незабавното и ефективно прилагане на решенията на Комисията за възстановяване. Прилагането на определени законови разпоредби за несъстоятелност може да се отрази неблагоприятно върху ефекта на решението за възстановяване като разреши на предприятието да оперира, без да е възстановило напълно помощта, като позволи нарушението на конкуренцията да продължи. Основавайки се на опита си по дела по възстановяване на помощта от бенефициери в несъстоятелност, Комисията счита, че е необходимо да се определят задълженията на държавите-членки в различните етапи на производството по несъстоятелност.
64. Държавата-членка трябва незабавно да регистрира исковете си в производството по несъстоятелност ⁽⁶⁶⁾. Съгласно практиката на Съда на Европейските общности, възстановяването се извършва според националните правила за несъстоятелност ⁽⁶⁷⁾. По този начин събирането на вземанията ще бъде извършено в съответствие с предоставяния им статут съгласно вътрешното право.
65. В миналото е имало случаи, в които синдикът е отказвал да регистрира иск за възстановяване при производство по несъстоятелност поради формата на предоставената неправомерна и несъвместима помощ (например когато помощта е била предоставена под формата на капиталова инжекция). Комисията счита тази ситуация за проблематична, особено ако отказът би лишил органите по възстановяване, от всички средства, чрез които да се гарантира, че общностният интерес е напълно отчетен по време на цялото производство по несъстоятелност. Следователно Комисията счита, че държавата-членка трябва да оспори отказа на синдика да регистрира исковете ѝ ⁽⁶⁸⁾.
66. Комисията счита, че с оглед на незабавното и ефективно прилагане на решението за възстановяване, органите по възстановяването трябва също така да обжалват всяко решение на синдика или на съда по несъстоятелност, което позволява продължаване на дейността на бенефициера в несъстоятелност извън сроковете, определени в решението за възстановяване. Също така националните съдилища, когато разглеждат подобен иск, трябва да отчетат общностния интереса и по-конкретно необходимостта да се гарантира незабавното изпълнение на решението на Комисията и незабавното прекратяване на нарушаването на конкуренцията, произтичащо от неправомерната и несъвместима помощ. Според Комисията, националните съдилища не трябва да разрешат на бенефициера в несъстоятелност да продължи своята дейност, ако помощта не е напълно възстановена.
67. Когато на комитета на кредиторите е предложен план за продължаване на дейността, включващ продължаване на дейността на бенефициера, националните органи по възстановяването могат да подкрепят този план само ако той гарантира, че помощта ще бъде възстановена изцяло в срока, предвиден в решението на Комисията. Конкретно, държавата-членка не може да се откаже от част от своя иск за възстановяване, нито да приеме каквото и да е друго решение, което няма да доведе до незабавното приключване на дейността на бенефициера. При липса на пълно и незабавно изплащане обратно на неправомерната и несъвместима помощ, националните органи по възстановяването трябва да предприемат всички налични мерки, за да се противопоставят на приемането на план за продължаване на дейността, както и да настояват за приключване на дейността на бенефициера в срока, определен в решението за възстановяване.
68. При ликвидация и ако помощта не е била напълно възстановена, държавата-членка трябва да се противопостави на всяко прехвърляне на активи, което не е извършено при пазарни условия и/или е организирано така, че да се заобиколи решението за възстановяване. За да е налице „правилно прехвърляне на активите“, държавата-членка трябва да гарантира, че неправомерното предимство няма да бъде прехвърлено на придобиващите активите. Това може да се случи, ако активите на първоначалния бенефициер на помощта са прехвърлени на трета страна на цена по-ниска от пазарната или на предприятие наследник, създадено с цел да се заобиколи нареждането за възстановяване. В такъв случай обхватът на нареждането за възстановяване трябва да бъде разширен до тази трета страна ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁶⁾ C-142/87 *Комисията срещу Белгия*; (1990 г.), ECR I-959, точка 62.

⁽⁶⁷⁾ Дело C-142/87, пак там., Дело C-499/99, *Комисията срещу Испания*, [2002 г.] ECR I-603, параграфи 28-44.

⁽⁶⁸⁾ Вж. в този контекст решението на Търговската камера на Съда Амберг от 23 юли 2001 г. по отношение на предоставената от Германия на Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH помощ [Решение 96/178/ЕОВС на Комисията (ОВ L 53, 2.3.1996 г., стр. 41)]. По този случай немският съд отмени отказа на синдика да регистрира иска за възстановяване в следствие на неправомерна и несъвместима помощ, предоставена под формата на капиталова инжекция, тъй като в противен случай би направил невъзможно изпълнението на решението за възстановяване.

⁽⁶⁹⁾ Дело C-277/00, *Германия срещу Комисията*, вж. бележка под линия 37, посочена по-горе.

4. ПОСЛЕДИЦИ ПРИ НЕСЪОБРАЗЯВАНЕ С РЕШЕНИЯТА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА КОМИСИЯТА

69. Държавата членка се счита за изпълнила решението за възстановяване, когато помощта е била върната изцяло в рамките на определения срок или в случай на бенефициер в несъстоятелност, когато предприятието е ликвидирано при пазарни условия.
70. В надлежно обосновани случаи Комисията може също така да допусне временно прилагане на решението, когато то е предмет на съдебен спор пред националния съд или съдилищата на Общността (например като целият размер на неправомерната и несъвместима помощ се прехвърли върху блокирана сметка) ⁽⁷⁰⁾. Държавата-членка трябва да гарантира, че предприятието ще се лиши от предимството, свързано с неправомерната и несъвместима помощ ⁽⁷¹⁾. Тя трябва да предостави за одобрение от Комисията обосновка и пълно описание на предвидената временна мярка.
71. Когато съответната държава-членка не се съобрази с решението за възстановяване и не докаже абсолютна невъзможност, Комисията може да започне процедура за неизпълнение на задължения. В допълнение, при определени условия, тя може да поиска съответната държава-членка да преустанови плащането на нова, съвместима помощ на съответния бенефициер или бенефициери в съответствие с принципа Deggendorf.

4.1. Процедури при неизпълнение на задължения

— Искове съгласно член 88, параграф 2 от Договора за ЕО

72. Съгласно член 88, параграф 2 от Договора за ЕО, ако съответната държава-членка не се съобрази с решението за възстановяване в определения срок и ако не докаже абсолютна невъзможност, Комисията или всяка друга заинтересована държава може да отнесе въпроса пряко до Съда на Европейските общности. Комисията може да се позове на поведението на органите на изпълнителната, законодателната или съдебната власт на съответните държави-членки, като държавата-членка се разглежда в нейната цялост ⁽⁷²⁾.

— Искове съгласно член 228, параграф 2 от Договора за ЕО

73. В случай че Съдът на Европейските общности осъди държава-членка за несъобразяване с решение на Комисията и Комисията съчете, че държавата-членка не се е съобщила с решението на Съда на Европейските общности, Комисията може да приложи член 228, параграф 2 от Договора за ЕО. В такъв случай, след като е дала на държавата-членка възможност да представи своите съображения, Комисията приема мотивирано становище, в което посочва точките, по които съответната държава-членка не се е съобщила с решението на Съда на Европейските общности.
74. Съгласно член 228, параграф 2, ако съответната държава-членка не е предприела необходимите мерки с оглед изпълнение на решението на Съда на Европейските общности в рамките на срока, определен в мотивираното становище, Комисията може отново да отнесе въпроса до Съда на Европейските общности. Тогава Комисията ще поиска от Съда на Европейските общности да наложи имуществена санкция на съответната държава-членка. *Имуществената санкция* ще бъде определена в съответствие със Съобщението на Комисията относно прилагането на член 228 от Договора за ЕО ⁽⁷³⁾ и ще бъде изчислена въз основа на три критерия: сериозността на нарушението, неговата продължителност и необходимостта да се гарантира, че санкцията възпира от допълнителни нарушения. Съгласно същото съобщение Комисията ще поиска също така да бъде заплатена *еднократно платима сума*, с която да се санкционира продължаването на нарушението между първото решение на съда за неизпълняване на задължения и решението на съда по член 228 от Договора за ЕО. Комисията не се колебае да използва тази възможност, ако е наложително за спазването на правилата за държавните помощи, като се има предвид че несъобразяването с решението за възстановяване продължава нарушаването на конкуренцията, произтичащо от незаконната и несъвместима помощ.

⁽⁷⁰⁾ На практика плащането на целия размер на помощта и лихвите в блокирана сметка може да бъде регламентирано със специален договор, подписан от банката и от бенефициера, с който страните приемат, че сумата ще бъде освободена в полза на едната или другата страна след приключване на съдебния процес.

⁽⁷¹⁾ Обратно на създаването на блокирана сметка, използването на банкови гаранции не може да бъде считано за подходяща временна мярка, тъй като общият размер на помощта остава на разположение на получателя.

⁽⁷²⁾ Дело C-224/01, *Köbler*, [2003 г.], ECR-10239, параграфи 31-33; Дело C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo*, [2003 г.], стр. I-05177, параграфи 30-33.

⁽⁷³⁾ Съобщение на Комисията относно прилагането на член 228 от Договора за ЕО — SEC/2005/1658 (ОВ C 126, 7.6.2007 г., стр. 15).

4.2. Прилагане на съдебната практика от случая Deggendorf

75. В решението си по дело Deggendorf, Първоинстанционният съд заяви, че „когато Комисията разглежда съвместимостта на държавната помощ с общия пазар, тя трябва да вземе предвид всички фактори, включително, когато е целесъобразно, обстоятелствата, разгледани в предишно решение, и задълженията, които въпросното предишно решение може да е възложило на държавата-членка. От това следва, че Комисията има правомощията да вземе предвид, първо, всички натрупани ефекти от старата [...] помощ и новата [...] помощ и, второ, факта, че [старата] помощ, обявена за неправомерна [...], не е била възстановена“⁽⁷⁴⁾. Като прилага това решение на съда и за да избегне нарушаване на конкуренцията в разрез с общия интерес, Комисията може да разпорежи на държавата-членка да преустанови плащането на нова, съвместима помощ на предприятие, което е получило неправомерна и несъвместима помощ, предмет на предишно решение за възстановяване, докато държавата-членка не се увери, че съответното предприятие е възстановило старата, неправомерна и несъвместима помощ.
76. От няколко години насам Комисията прилага по-систематично т. нар. принцип Deggendorf. На практика при предварителното разследване на нова мярка за помощ, Комисията изисква от държавата-членка да се ангажира да преустанови плащането на нова помощ на всички бенефициери, които все още трябва да възстановят неправомерна и несъвместима помощ, предмет на предишно решение за възстановяване. Ако държавата-членка не поеме такъв ангажимент и/или при липса на ясна информация за съответните мерки за помощ⁽⁷⁵⁾, като Комисията не е в състояние да оцени общото въздействие на старата и на новата помощ върху конкуренцията, Комисията ще приеме окончателно решение под условие въз основа на член 7, параграф 4 от процедурния регламент. Комисията ще изиска от съответната държава-членка да преустанови плащането на новата помощ, докато няма сигурност, че съответният бенефициер е върнал старата, неправомерна и несъвместима помощ заедно с лихвите.
77. Междувременно принципът Deggendorf беше включен в Насоките на Общността за държавната помощ за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднения⁽⁷⁶⁾ и в неотдавнашните регламенти за групово освобождаване⁽⁷⁷⁾. Комисията възнамерява да включи този принцип във всички бъдещи правила и решения, свързани с държавните помощи.
78. И накрая, Комисията приветства инициативата на Италия за въвеждане на специални разпоредби „Deggendorf“ в своя „Legge Finanziaria 2007“ (Закон за финансите 2007 г.), съгласно които бенефициерите на нови мерки за държавна помощ трябва да декларират, че не разполагат с никаква незаконна или несъвместима държавна помощ⁽⁷⁸⁾.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

79. Поддържането на система на свободна и неограничена конкуренция е крайъгълен камък на Европейската общност. Като част от европейската политика за конкуренцията, дисциплината за държавните помощи е от съществено значение, за да гарантира, че вътрешният пазар предлага равни условия за всички икономически сектори в Европа. В тази ключова задача, Комисията и държавите-членки имат съвместната отговорност да гарантират подходящо прилагане на дисциплината на държавните помощи, и по-конкретно на решенията за възстановяване.
80. С настоящото известие, Комисията желае да повиши информираността относно принципите на политиката на възстановяване, определени от съдилищата на Общността, и да разясни практиката на Комисията по отношение на нейната политика на възстановяване. Комисията поема ангажимент да спазва принципите, които припомня в известието, и приканва държавите-членки да търсят нейния съвет, когато срещнат трудности при прилагане на решенията за възстановяване. Службите на Комисията остават на разположение на държавите-членки за предоставяне при необходимост допълнителни насоки и помощ.

⁽⁷⁴⁾ Дело T-244/93 и T-486/93, TWD Deggendorf срещу Комисията, [1995 г.] ECR II-2265, параграф 56.

⁽⁷⁵⁾ Пр. при незаконни и несъвместими схеми за помощ, при които Комисията няма сведения за сумата и бенефициерите.

⁽⁷⁶⁾ ОВ С 244, 1.10.2004 г., стр. 2, параграф 23.

⁽⁷⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1628/2006 на Комисията от 24 октомври 2006 г. относно прилагане на членове 87 и 88 от Договора по отношение на националната регионална инвестиционна помощ (ОВ L 302, 1.11.2006 г., стр. 29).

⁽⁷⁸⁾ Legge (закон) № 296 от 27 декември 2006 г., член 1223.

-
81. В замяна на това, Комисията очаква държавите-членки да спазват принципите на политиката на възстановяване. Единствено чрез съвместните усилия на Комисията и на държавите-членки ще бъде гарантирана дисциплината на държавните помощи и ще бъде постигната желаната цел, т.е. поддържане на свободна конкуренция в рамките на вътрешния пазар.